

Martyna Studzińska

Łukasz Molski

Kulturalne strony Gminy Stare Babice

Raport z diagnozy potencjałów kulturowych Gminy Stare Babice

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2025

Przed raportem właściwym kilka słów wstępu

Jak to robiliśmy?

Przeprowadziliśmy warsztaty wydobywcze - czyli spotkania z mieszkańcami i zespołem Domu Kultury, w czasie których różnymi narzędziami szukaliśmy informacji o tym, gdzie w Gminie Stare Babice kryje się kultura.

Wybraliśmy się na spacerzy badawcze - sami i w towarzystwie mieszkańców Gminy - zwiedzaliśmy miejscowości gminy, poszukując różnych inspirujących miejsc.

Rozmawialiśmy z mieszkańcami - o tym, jak wygląda ich życie w Gminie Stare Babice. Gdzie przebywają, gdzie pracują, skąd podróżują do pracy - i także o tym, kiedy mają czas na kulturę.

Na kilku wydarzeniach organizowanych przez Dom Kultury Stare Babice mogliście zostać poproszeni o uzupełnienie prostej ankiety z pytaniami otwartymi - to też kawałek naszej pracy badawczej - pomocny w szukaniu różnych śladów kultury.

Przeanalizowaliśmy też różne dostępne dokumenty samorządu lokalnego.

Jeśli czytasz ten raport i nie jesteś mieszkańcem Gminy Stare Babice, to oficjalne informacje o Gminie znajdziesz tutaj:

<https://stare-babice.pl/>

A jeśli chcesz bliżej poznać Dom Kultury Stare Babice i zobaczyć, co robią - zajrzyj tutaj:

<https://domkultury-starebabice.pl/>

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2025

Analiza Potencjału Kulturalnego Gminy Stare Babice i Roli Centrum Dojrzałego Człowieka

1. Wprowadzenie: Charakterystyka i Kontekst Gminy Stare Babice

Niniejszy raport przedstawia szczegółową analizę działalności kulturalnej w Gminie Stare Babice, uwzględniając jej kontekst demograficzny, geograficzny i ekonomiczny, a także wnikliwie omawiając rolę Centrum Dojrzałego Człowieka (CDC) w Borzęcinie Dużym. Zrozumienie tych uwarunkowań jest kluczowe dla oceny dynamiki i kierunków rozwoju lokalnego krajobrazu kulturalnego.

1.1. Położenie Geograficzne i Charakterystyka Ogólna

Gmina Stare Babice jest strategicznie usytuowana w zachodniej części województwa mazowieckiego, co zapewnia jej **bezpośrednie sąsiedztwo z Warszawą** oraz bliskość Kampinoskiego Parku Narodowego. Ta lokalizacja jest znaczącym atutem, oferując zdrowy klimat i świeże powietrze, sprzyjające zarówno rozwojowi mieszkalnictwa, jak i działalności rekreacyjnej. Gmina obejmuje obszar około 63,4 km² i jest podzielona administracyjnie na 25 miejscowości, w tym 23 sołectwa.

Charakterystyka gminy wykazuje wyraźny dualizm:

- Jej południowa część zachowała w dużej mierze rolniczy profil, z wysokiej klasy glebami sprzyjającymi produkcji ogrodniczej, stanowiąc zaplecze warzywne dla aglomeracji warszawskiej.
- Natomiast obszar północny przechodzi **transformację w podmiejski zespół osiedli mieszkaniowych**, gdzie koncentrują się punkty handlowe, usługowe oraz hurtownie.

Ten ewoluujący krajobraz odzwierciedla dynamiczną interakcję między tradycyjnymi korzeniami wiejskimi a współczesną ekspansją miejską.

1.2. Dane Demograficzne

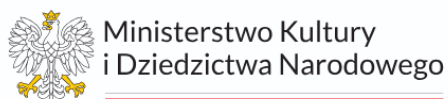
Gmina Stare Babice odnotowała **znaczący wzrost liczby ludności** w ciągu ostatnich dwóch dekad. Według danych z 2024 roku, gmina liczy **23 230 mieszkańców**, z czego 51,0% stanowią kobiety, a 49,0% mężczyźni. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi około 356 osób/km². Wzrost populacji w latach 2002-2024 wyniósł **64,8%**. Sama wieś Stare Babice doświadczyła jeszcze bardziej dynamicznego wzrostu, zwiększając liczbę mieszkańców o 122,7% w latach 1998-2021, osiągając 3 245 mieszkańców.

Tak znaczący wzrost liczby mieszkańców, połączony z bliskością Warszawy i transformacją północnej części gminy w obszar podmiejski, wskazuje na **szybki proces urbanizacji**. Jest to zjawisko typowe dla terenów graniczących z dużymi metropoliami. Napływ nowych mieszkańców, często poszukujących połączenia udogodnień miejskich ze spokojniejszym otoczeniem, naturalnie prowadzi do **zwiększonego i zróżnicowanego zapotrzebowania na usługi publiczne**, w tym na ofertę kulturalną. Sektor kulturalny w Starych Babicach staje w obliczu zarówno możliwości, jak i wyzwań wynikających z tego wzrostu. Możliwości obejmują większą bazę odbiorców i potencjał dla nowych talentów. Wyzwania zaś dotyczą zapewnienia, że oferta kulturalna pozostaje inkluzywna i odpowiada potrzebom wszystkich segmentów demograficznych, jednocześnie zachowując unikalną tożsamość lokalną w obliczu szybkich zmian.

1.3. Strategiczne Planowanie i Zaangażowanie Mieszkańców

„Strategia Rozwoju Gminy Babice” jako dokument fundamentalny integruje różne obszary polityki, w tym aspekty środowiskowe, gospodarcze, przestrzenne i społeczno-kulturalne. Jej nadrzędnym celem jest poprawa warunków życia i jakości usług publicznych. To kompleksowe podejście pozycjonuje rozwój kultury jako integralny element szerszego postępu gminy i inicjatyw na rzecz jakości życia.

Gmina aktywnie angażuje również mieszkańców w formułowanie swojego planu ogólnego, umożliwiając **publiczny wkład w kluczowe obszary, takie jak „Lokalizacja i rozbudowa usług publicznych”**. Kategoria ta naturalnie obejmuje obiekty i usługi kulturalne, co wskazuje na partycypacyjne podejście do planowania infrastruktury kulturalnej. Nacisk gminy na wkład publiczny w plan ogólny wskazuje na partycypacyjny model zarządzania. Oznacza to, że rozwój i programowanie instytucji kulturalnych, w tym Centrum Dojrzałego Człowieka, są przynajmniej częściowo, bezpośrednią odpowiedzialnością na zidentyfikowane potrzeby społeczności, co zwiększa ich potencjał do skutecznej integracji i wykorzystania przez mieszkańców.

2. Kluczowe Instytucje Kultury i Ich Oferta

Ta sekcja analizuje główne instytucje kulturalne działające na terenie Gminy Stare Babice, szczegółowo opisując ich misję, infrastrukturę oraz różnorodność oferowanych programów i wydarzeń.

2.1. Dom Kultury Stare Babice

Dom Kultury Stare Babice został formalnie powołany jako samorządowa instytucja kultury przez Gminę Stare Babice w lutym 2018 roku. Jego statutowym celem jest rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz aspiracji kulturalnych społeczeństwa. Realizowane jest to poprzez tworzenie, upowszechnianie, organizowanie i promowanie aktywnego oraz kreatywnego uczestnictwa w kulturze, a także promowanie działalności artystycznej i kulturalnej na terenie gminy. Statutowe cele Domu Kultury bezpośrednio współgrają z szerszą wizją strategiczną rozwoju kultury skoncentrowanego na społeczności.

Infrastruktura i Wyposażenie: Ośrodek mieści się przy ul. Południowej 2A, 05-082 Zielonki Parcela. Jest opisywany jako **niezwykle nowoczesny obiekt**, wyposażony w profesjonalne pracownie tematyczne oraz **piękną salę widowiskową na 338 miejsc**. Sala ta dysponuje zaawansowaną technologią, w tym **możliwością streamingu i ekranem LED**, co umożliwia szeroki zakres występów i prezentacji cyfrowych. Strategiczne położenie, około 16 km od centrum Warszawy, dodatkowo zwiększa jego dostępność i potencjalny zasięg. Dom Kultury zarządza również Klubem Mieszkańca przy ul. Polnej 40 w Starych Babicach, rozszerzając swoje działania na rzecz społeczności. Centrum Dojrzałego Człowieka omówimy osobno,

Programy i Wydarzenia: Dom Kultury utrzymuje **dynamiczny i zróżnicowany kalendarz wydarzeń**, co świadczy o zaangażowaniu w angażowanie różnych grup ludności. Nadchodzące wydarzenia (na podstawie danych z 2025 roku) ilustrują tę szeroką ofertę:

- **Wydarzenia historyczne i upamiętniające:** np. „Spacer Śladami Radiostacji Babice”
- **Sztuki sceniczne:** Program obejmuje spektakle teatralne, koncerty wysokiej rangi, czy balet.
- **Programy dla dzieci i rodzin:** Cykl „Kulturalne Lato” obejmuje interaktywne „Animacje i warsztaty dla dzieci” o tematyce takiej jak „MORSKIE OPOWIEŚCI” i „INDIAŃSKA PRZYGODA”. Wydarzenia te oferują dmuchańce, animacje ruchowe i

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2025

plastyczne, profesjonalne malowanie buziek, balonowe zoo oraz bańki mydlane (6 sierpnia 2025 r.; 20 sierpnia 2025 r.). Wydarzenie „Mali Artyści” w lipcu 2025 roku pokazało zdolność ośrodka do adaptacji, przenosząc się do wnętrza z powodu niesprzyjającej pogody.

- **Zaangażowanie społeczności:** Wydarzenia takie jak „Letnia Potańcówka” na terenie rekreacyjnym przy ul. Sielskiej w Wojcieszynie sprzyjają integracji społecznej (9 sierpnia 2025 r.).

Warsztaty i Zajęcia Edukacyjne: Dom Kultury oferuje różnorodne warsztaty, z wygodną rejestracją online dostępną przez ich system. Godną uwagi ofertą są indywidualne lekcje gry na pianinie z Marcinem Cichockim, uznanym pianistą i laureatem nagród. Lekcje te są dostępne dla uczestników w wieku 7 lat i starszych, z opcjami sesji 30- lub 60-minutowych, w cenie 50 PLN (40 PLN z Kartą Dużej Rodziny wydaną w Gminie Stare Babice). Ponadto, „Wakacyjne Warsztaty Taneczne” są oferowane we współpracy z Happy Dance Studio (25-28 sierpnia 2025 r.).

Zespoły Artystyczne: Ośrodek kultury aktywnie wspiera lokalne talenty artystyczne poprzez dwa główne zespoły rezydentów: „Chór Aprobata” i „Babicka Orkiestra Dęta”. Chociaż te grupy są wyróżnione, dostępne informacje nie zawierają szczegółowych danych na temat indywidualnych artystów ani istnienia dedykowanej galerii sztuki w Domu Kultury.

Utworzenie Domu Kultury w 2018 roku, jego opis jako „nowoczesnego” i „profesjonalnie wyposażonego”, a także zróżnicowany, przyszłościowy program, obejmujący wydarzenia klasyczne, współczesne i rodzinne, wraz z warsztatami rozwijającymi umiejętności, świadczą o strategicznym i proaktywnym podejściu do rozwoju kultury. Znaczące fundusze unijne na infrastrukturę dodatkowo podkreślają to zaangażowanie w modernizację i rozbudowę potencjału kulturalnego. **Dom Kultury Stare Babice funkcjonuje jako wysoce dynamiczne i nowoczesne centrum kulturalne,** wykraczające poza tradycyjną rolę zwykłego domu kultury. Jego niedawne powstanie, najnowocześniejsze obiekty i kompleksowe programowanie odzwierciedlają świadomą strategię nie tylko zaspokajania, ale także stymulowania potrzeb kulturalnych szybko rosnącej i zróżnicowanej populacji. Poprzez oferowanie szerokiej gamy wysokiej jakości wydarzeń i możliwości edukacyjnych, gmina aktywnie inwestuje w wspieranie szerokiego uczestnictwa w kulturze i podnoszenie swojego regionalnego profilu kulturalnego.

2.2. Biblioteka Publiczna Gminy Stare Babice

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2025

Biblioteka Publiczna Gminy Stare Babice stanowi **fundamentalny filar infrastruktury kulturalnej i edukacyjnej** gminy, zapewniając mieszkańcom dostęp do kluczowych zasobów i wspierając rozwój czytelnictwa.

Kontakt i Godziny Otwarcia: Dane kontaktowe biblioteki obejmują numer telefonu: 22 722 92 77 oraz adres e-mail: biblioteka@stare-babice.pl. Jej oficjalna strona internetowa to biblioteka-starebabice.pl. Biblioteka działa według regularnego harmonogramu, aby zapewnić dostępność dla mieszkańców: w poniedziałki i wtorki od 10:00 do 18:00, od środy do piątku od 10:00 do 17:00, a także w dwie soboty w miesiącu od 10:00 do 14:00.

Samo istnienie i stałe funkcjonowanie biblioteki publicznej sygnalizuje **fundamentalne zaangażowanie w rozwój kulturalny i intelektualny**. Biblioteki są kluczowe dla kształtowania nawyków czytelniczych, zapewniania dostępu do informacji i wspierania uczenia się przez całe życie, co stanowi podstawę szerszego zaangażowania kulturalnego i świadomego społeczeństwa. Biblioteka Publiczna, choć może mniej dynamiczna niż Dom Kultury pod względem programowania wydarzeń, stanowi krytyczny, często niedoceniany element ekosystemu kulturalnego gminy. Jej stała obecność i dostępność podkreślają zaangażowanie w podstawową alfabetyzację kulturalną i rozwój intelektualny. Służy jako kluczowe źródło dla społeczności, zapewniając mieszkańcom swobodny dostęp do wiedzy, literatury i materiałów edukacyjnych, wspierając w ten sposób kulturę nauki i dociekliwości, która stanowi podstawę wszystkich innych działań kulturalnych.

2.3. Dziedzictwo Historyczne

Gmina Stare Babice posiada ważne obiekty dziedzictwa historycznego, które są aktywnie promowane.

- **Dwór w Lipkowie:** Na terenie Gminy Stare Babice znajduje się związany z Henrykiem Sienkiewiczem Dwór w Lipkowie. Niegdyś mieściło się w nim muzeum poświęcone życiu i twórczości polskiego noblisty, podtrzymując tradycję łączącą gminę z ważną postacią polskiej literatury i narracji historycznej.
- **Radiostacja Babice:** Transatlantycka Centralna Radiotelegraficzna, powszechnie znana jako Radiostacja Babice, ma **ogromne znaczenie historyczne dla gminy i całego kraju**. Jest uznawana za jedną z największych i najważniejszych inwestycji strategicznych II Rzeczypospolitej. Co istotne, twierdzi się, że to właśnie tutaj „**powstał pierwszy Internet**”, co podkreśla jej pionierską rolę w technologii komunikacyjnej. Gmina aktywnie angażuje się w pielęgnowanie tego dziedzictwa.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2025

Na przykład, Dom Kultury Stare Babice zorganizował „Noc Muzeów” 13 maja 2023 roku, oferując wieczorne wycieczki z przewodnikiem po 4-kilometrowej trasie (około 2,5 godziny) na terenie Radiostacji. Te wycieczki, , podkreślają historyczne znaczenie i dziedzictwo technologiczne tego miejsca.

Gmina skutecznie przekształca statyczne zabytki historyczne w dynamiczne, edukacyjne i angażujące doświadczenia kulturalne. Takie podejście nie tylko zapewnia zachowanie pamięci historycznej, ale także wykorzystuje ją jako potężną podstawę dla współczesnych działań kulturalnych, oferując odrębną tożsamość i potencjał dla specjalistycznej turystyki kulturalnej.

3. Tradycje Lokalne i Dziedzictwo Niematerialne

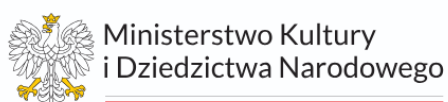
Ta sekcja omawia bogatą mozaikę lokalnych tradycji, zwyczajów i niematerialnego dziedzictwa kulturowego, które są głęboko zakorzenione w życiu społeczności i definiują unikalną tożsamość Gminy Stare Babice. Gmina Stare Babice wyróżnia się bogatym i aktywnie pielęgnowanym niematerialnym dziedzictwem kulturowym, głęboko splecionym z jej życiem religijnym i wspólnotowym.

3.1. Mała Architektura Sakralna

Krajobraz Gminy Stare Babice jest znacząco wzbogacony przez tzw. „**małą architekturę**”, która obejmuje różnorodne kapliczki, figury, krzyże przydrożne, obeliski upamiętniające wydarzenia historyczne, a nawet charakterystyczne nagrobki. Obiekty te są czymś więcej niż tylko elementami architektonicznymi; każdy z nich ma swoją unikalną historię, niesie ze sobą zbiorowe wspomnienia i jest związany z konkretnymi lokalnymi zwyczajami. Dominującym motywem wśród tych małych form architektonicznych jest ich symbolika **jedności lokalnej społeczności w wierze katolickiej**.

Konkretne przykłady ilustrują ich znaczenie historyczne i społeczne:

- Kapliczka przy ul. Izabelińskiej w Starych Babicach jest bezpośrednio związana z historycznym założeniem folwarku Izabelin.
- Kapliczka z figurą Matki Boskiej na rynku babickim, wzniesiona w 1925 roku dzięki staraniom młodzieży parafialnej, stanowi świadectwo lokalnej aktywności społecznej i solidarności religijnej.

- Neobarokowa kapliczka w Wojcieszynie, według lokalnych podań, została ufundowana przez dziedzica lokalnych włości jako zadośćuczynienie za polowania prowadzone na tym terenie.
- Kapliczka w miejscowości Blizne Łaszczyńskiego, datowana na 1898 rok, prawdopodobnie powstała na fali zrywu odrodzenia narodowego i w obronie wiary katolickiej. Widoczne na niej hasło „Bóg, honor, ojczyzna” nawiązuje bezpośrednio do konfederacji barskiej z 1768 roku, często uważanej za pierwsze polskie powstanie narodowe.
- Ikonograficzny wizerunek „Chrystusa Frasobliwego”, charakterystyczny motyw w polskim krajobrazie i sztuce ludowej, jest uwieczniony m.in. w figurze z Zielonek-Wsi.

Aby zachęcić do eksploracji i docenienia tego bogatego dziedzictwa, Gmina Stare Babice udostępnia dedykowany **„spacerownik”**, który wyznacza tematyczne ścieżki skupiające się na krzyżach, kapliczkach maryjnych/figurach, figurach/głazach oraz kapliczkach architektonicznych. Szczegółowe opisy „małej architektury” podkreślają ich kontekst historyczny, fundacje społeczne i znaczenie symboliczne, wykraczające poza samą fizyczną obecność.

3.2. Zwyczaje i Obchody Lokalne

Gmina Stare Babice aktywnie pielęgnuje żywą gamę tradycyjnych zwyczajów i obchodów, głęboko zakorzenionych w życiu społeczności i przekazywanych z pokolenia na pokolenie. Praktyki te znacząco przyczyniają się do unikalnej tożsamości kulturowej gminy.

- **Kolędnicy**
- **Wielkanoc**
- **Noc Świętojańska**
- **Pielgrzymki**
- **Dożynki**
- **Wigilia**

4. Centrum Dojrzałego Człowieka (CDC): Misja, Cele i Infrastruktura

Centrum Dojrzałego Człowieka (CDC) w Borzęcinie Dużym funkcjonuje jako gminne centrum integracyjno-kulturalne, pierwotnie pomyślane jako rozszerzenie większego projektu budowy nowego gminnego przedszkola (Przedszkole nr 2 w Borzęcinie Dużym), z CDC zaprojektowanym jako część senioralna tego kompleksu.

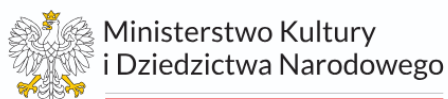
4.1. Geneza i Podstawowe Założenia Funkcjonowania Centrum

Główną misją CDC jest zaspokajanie potrzeb lokalnej społeczności poprzez zapewnienie dedykowanej przestrzeni do realizacji pomysłów i inicjatyw mieszkańców. Ma ono na celu wspieranie i rozwijanie relacji społecznych, wzmacnianie tożsamości lokalnej, ułatwianie wymiany poglądów i doświadczeń oraz promowanie aktywizacji i integracji, ze szczególnym naciskiem na **działania międzypokoleniowe**. Ta misja bezpośrednio wpisuje się w szersze cele rozwoju społeczno-kulturowego określone w strategicznych planach gminy. Celowe połączenie lokalizacji CDC z przedszkolem stanowi silny strategiczny wybór, który bezpośrednio wspiera jego deklarowany cel „integracji międzypokoleniowej”. Ta fizyczna bliskość tworzy naturalne możliwości interakcji i współpracy między różnymi grupami wiekowymi, czyniąc aspekt międzypokoleniowy fundamentalną zasadą operacyjną, a nie tylko dodatkiem programowym. Podwójne skupienie na obsłudze „całej społeczności gminnej” przy „szczególnym uwzględnieniu seniorów” wskazuje na świadome podejście do rozwoju społeczności. Zapobiega to izolowaniu centrum jako „siloś dla seniorów” i zamiast tego zachęca do działań międzypokoleniowych.

4.2. Lokalizacja i Dostępna Infrastruktura

Centrum Dojrzałego Człowieka mieści się przy ul. Tekli Rapackiej 6 w Borzęcinie Dużym. Obiekt został kompleksowo wyposażony dzięki dedykowanym środkom finansowym. Zakupiono m.in. **stoły, krzesła, regały, zabudowę kuchenną, sprzęt AGD, RTV, komputerowy i multimedialny, rozsuwany ekran do projektora, zestaw nagłaśniający oraz mały podest sceniczny**. Szczegółowy wykaz wyposażenia, zwłaszcza włączanie elementów multimedialnych i scenicznych, świadczy o ambicji prowadzenia różnorodnych działań wykraczających poza proste spotkania towarzyskie. Sugeruje to proaktywne podejście do wzbogacania życia seniorów poprzez programy edukacyjne, artystyczne i performatywne, wskazując na koncentrację na holistycznym dobrostanie.

Część przeznaczona dla seniorów, służąca jako miejsce spotkań, obejmuje salę wielofunkcyjną, sale spotkań, szatnie i toalety przystosowane również dla osób z

niepełnosprawnościami. Wyraźne wskazanie na udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami podkreśla filozofię integracyjnego projektowania. To zobowiązanie do dostępności jest kluczowe dla maksymalizacji uczestnictwa i zapewnienia, że centrum rzeczywiście spełnia swoją misję szerokiej integracji społecznej, eliminując bariery fizyczne dla znaczącej części grupy docelowej.

4.3. Grupa Docelowa i Społeczna Rola Centrum

CDC jest przeznaczone dla całej społeczności gminnej, ze szczególnym uwzględnieniem seniorów, którzy są uznawani za aktywnych członków lokalnej społeczności. Funkcjonuje również jako główne miejsce spotkań seniorów.

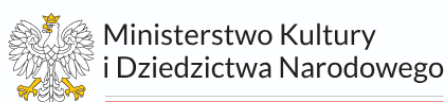
Centrum Dojrzałego Człowieka działa jako filia Domu Kultury Stare Babice. Ta struktura organizacyjna integruje działania CDC w szerszą ofertę kulturalną gminy. Pozycjonowanie CDC jako filii Domu Kultury stanowi strategiczną decyzję o włączeniu aktywizacji seniorów w nadrzędną politykę kulturalną gminy. Sugeruje to holistyczne podejście do dobrostanu seniorów, uznając, że zaangażowanie kulturalne jest równie ważne jak aktywność społeczna i fizyczna dla satysfakcjonującego życia, a także wykorzystuje istniejące ramy instytucjonalne.

4.4. Działalność Programowa i Oferta Centrum

Działalność CDC koncentruje się na aktywizacji, integracji (w tym międzypokoleniowej), wzmacnianiu tożsamości lokalnej, ułatwianiu wymiany poglądów i doświadczeń oraz zaspokajaniu potrzeb kulturalnych. Spotkania organizowane w CDC są specjalnie zaprojektowane do diagnozowania lokalnych potrzeb kulturalnych i generowania pomysłów. Wkład ten ma stanowić podstawę przyszłych inicjatyw kulturalnych, zgodnie z programem „Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne”. Podkreśla to oddolne podejście do rozwoju programu. Aktywne pozyskiwanie wkładu społeczności na rzecz programowania poprzez „diagnozę lokalnych potrzeb i pomysłów” świadczy o zaangażowaniu w świadczenie usług reagujących na popyt.

4.5. Wpływ i Znaczenie Centrum dla Społeczności Lokalnej

CDC jest dedykowane seniorom, którzy są już uznawani za aktywnie zaangażowanych w życie gminy. Główną funkcją centrum jest dalsze wzmacnianie tej aktywności poprzez zapewnienie dedykowanej przestrzeni i zorganizowanych programów aktywizacyjnych. Opowiadając o CDC należy podkreślać rolę centrum jako ośrodka dla zorganizowanych grup seniorów, oferującego stabilne i wyposażone środowisko dla ich działalności.

Kluczowym celem CDC jest wspieranie integracji międzypokoleniowej. Strategiczne położenie centrum w sąsiedztwie przedszkola naturalnie stwarza możliwości dla tej integracji. Poza integracją wiekową, centrum ma również na celu ułatwianie nawiązywania i rozwijania szerszych relacji społecznych oraz wzmacnianie tożsamości lokalnej w społeczności.

Organizacja spotkań w CDC specjalnie w celu diagnozowania lokalnych potrzeb kulturalnych podkreśla aktywną rolę centrum w słuchaniu głosu społeczności i odpowiednim dostosowywaniu swojej oferty. Takie podejście jest zgodne z szerszą strategią gminy angażowania mieszkańców w planowanie rozwoju.

CDC reprezentuje **nowoczesne, wielofunkcyjne podejście do opieki nad seniorami i rozwoju społeczności**. Wykracza poza tradycyjne modele, obejmując holistyczny dobrostan, wspierając naukę międzypokoleniową i wdrażając programy oparte na potrzebach społeczności, a wszystko to wspierane znaczącymi inwestycjami publicznymi. To pozycjonuje Stare Babice jako gminę myślącą przyszłościowo w swoich strategiach polityki społecznej i zaangażowania społecznego.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2025

5. Podsumowanie i Perspektywy Rozwoju Kultury

Gmina Stare Babice posiada znaczący i zróżnicowany potencjał kulturalny, wynikający zarówno z jej infrastruktury, bogatego dziedzictwa, jak i dynamicznie rozwijającej się społeczności. Aktywne zarządzanie Domem Kultury i skuteczne pozyskiwanie funduszy zewnętrznych świadczą o proaktywnym podejściu do rozwoju kultury. Centrum Dojrzałego Człowieka w Borzęcinie Dużym jest kluczowym elementem, który wzmacnia te potencjały, szczególnie w zakresie aktywizacji seniorów i integracji międzypokoleniowej.

5.1. Kluczowe Wnioski Dotyczące Potencjału Kulturalnego Gminy

- **Dynamiczny Wzrost i Zapotrzebowanie:** Gmina Stare Babice charakteryzuje się znaczącym wzrostem demograficznym i postępującą urbanizacją, zwłaszcza w regionach północnych. Ta ekspansja generuje stale ewoluujące i rosnące zapotrzebowanie na zróżnicowane i dostępne usługi kulturalne, co wymaga elastycznego planowania kulturalnego.
- **Nowoczesne i Proaktywne Centrum Kultury:** Dom Kultury Stare Babice stanowi nowoczesną, dobrze wyposażoną i wysoce proaktywną centralną instytucję działalności kulturalnej. Szerokie spektrum oferowanych wydarzeń, warsztatów i wsparcia dla lokalnych grup artystycznych, w połączeniu ze strategicznymi inwestycjami znacząco wspieranymi przez fundusze unijne, podkreśla silne zaangażowanie w zapewnianie wysokiej jakości doświadczeń kulturalnych.
- **Bogate Dziedzictwo Historyczne:** Gmina aktywnie chroni i promuje swoje bogate dziedzictwo historyczne, w szczególności unikalną i znaczącą w skali kraju Radiostację Babice. Miejsce skutecznie wykorzystywane do tworzenia angażujących doświadczeń historycznych i kulturalnych, przyczyniając się do odrębnej tożsamości gminy.
- **Żywe Dziedzictwo Niematerialne:** Głęboko zakorzenione dziedzictwo niematerialne, przejawiające się w charakterystycznej „małej architekturze” (kapliczki, krzyże) oraz w żywym kalendarzu tradycyjnych zwyczajów sprzyja silnemu poczuciu tożsamości lokalnej, spójności społecznej i autentyczności kulturowej.
- **Fundamentalne Wsparcie Kultury:** Biblioteka Publiczna stanowi fundamentalny element infrastruktury kulturalnej, zapewniając szeroki dostęp do wiedzy i

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2025

wspierając alfabetyzację kulturalną w całej społeczności, a tym samym wspierając rozwój intelektualny i uczenie się przez całe życie.

5.2. Potencjalne Obszary do Dalszego Rozwoju i Promocji

Mimo licznych atutów, istnieją obszary, w których Gmina Stare Babice może dalej rozwijać swój potencjał kulturalny.

- **Rozwój Przestrzeni Sztuk Wizualnych:** Zidentyfikowany brak dedykowanych, formalnych galerii sztuki lub przestrzeni wystawienniczych stanowi znaczącą szansę. Gmina mogłaby zbadać inicjatywy mające na celu utworzenie takich miejsc, wspieranie wystaw tymczasowych lub pop-up, lub bardziej widoczne włączenie programów sztuk wizualnych w istniejące instytucje, takie jak Dom Kultury. Zapewniłoby to kluczowe platformy dla lokalnych artystów i wzbogaciło doświadczenia związane ze sztukami wizualnymi dostępne dla mieszkańców.
- **Dostosowane Programowanie do Ewoluującej Demografii:** Wraz z ciągłym wzrostem i dywersyfikacją populacji, gmina może dalej udoskonalać swoje programy kulturalne, aby sprostać ewoluującym potrzebom i preferencjom. Może to obejmować wprowadzanie nowych gatunków kulturalnych, wspieranie międzynarodowej współpracy lub rozwijanie specjalistycznych programów edukacji kulturalnej, które odpowiadają różnym grupom wiekowym i środowiskom kulturowym.
- **Wzmocnienie Inicjatyw Turystyki Kulturalnej:** Unikalne miejsca historyczne, zwłaszcza Radiostacja Babice z jej fascynującą narracją, oraz bogactwo tradycyjnych zwyczajów oferują znaczny potencjał do rozwoju ukierunkowanych inicjatyw turystyki kulturalnej. Promowanie tych wyróżniających się zasobów mogłoby nie tylko wzmocnić profil kulturalny gminy, ale także przynieść znaczące korzyści ekonomiczne. W kontekście CDC, można by tworzyć pakiety turystyczne lub wydarzenia łączące historię, tradycje i aktywności seniorów, np. oprowadzanie po zabytkach przez seniorów-wolontariuszy.
- **Pogłębienie Zaangażowania Społeczności w Planowanie Kultury:** Utrzymanie i pogłębienie zaangażowania mieszkańców w tworzenie „planu ogólnego gminy” oraz inne strategiczne dyskusje kulturalne będzie kluczowe. To partycypacyjne podejście zapewnia, że rozwój kultury pozostaje odpowiedzią na potrzeby społeczności, sprzyja poczuciu współodpowiedzialności i dostosowuje ofertę kulturalną do aspiracji rosnącej i zmieniającej się populacji.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

- **Rozszerzenie Oferty Edukacyjnej i Artystycznej w CDC:** Biorąc pod uwagę istniejące połączenie z Uniwersytetem Trzeciego Wieku (UTW) i szersze cele aktywizacyjne CDC, zaleca się zbadanie formalnych partnerstw z lokalnymi instytucjami akademickimi lub organizacjami edukacyjnymi. Mogłoby to znacząco poszerzyć zakres kursów i wykładów dostępnych dla seniorów poza aktywnościami fizycznymi, potencjalnie obejmując języki obce, umiejętności komputerowe lub inne zajęcia intelektualne. Istnieje duży potencjał do rozszerzenia oferty o zajęcia rozwijające kreatywność i umiejętności, takie jak malarstwo, rzeźba, fotografia, pisanie, czy nauka gry na instrumentach, które mogłyby być prowadzone przez lokalnych artystów lub w ramach współpracy z Domem Kultury.
- **Promocja i Komunikacja CDC:** Aby zwiększyć dostępność i przejrzystość, zaleca się poprawę jasności i kompleksowości informacji dotyczących harmonogramu działań CDC oraz wszelkich potencjalnych opłat na oficjalnych stronach internetowych gminy i Domu Kultury. Utworzenie dedykowanej, łatwo nawigowalnej sekcji dla CDC na stronie Domu Kultury z pełnym, regularnie aktualizowanym kalendarzem wydarzeń byłoby bardzo korzystne.
- **Ewaluacja Wpływu CDC:** Wdrożenie solidnego systemu regularnego monitorowania i oceny wpływu CDC na jakość życia seniorów oraz poziom integracji międzypokoleniowej w gminie jest kluczowe. Mogłoby to obejmować okresowe badania satysfakcji, dyskusje w grupach fokusowych oraz analizę ilościową wskaźników uczestnictwa i innych istotnych wskaźników społecznych.
- **Współpraca CDC z Sektorem Prywatnym:** Zbadanie możliwości współpracy z lokalnymi podmiotami sektora prywatnego, na przykład w zakresie usług gastronomicznych, specjalistycznych warsztatów czy rozwiązań transportowych dla seniorów, mogłoby dodatkowo zróżnicować ofertę CDC oraz zwiększyć dostępność i wygodę jego usług dla uczestników.
- **Wsparcie dla Niezależnych Artystów i Grup:** Chociaż Dom Kultury wspiera swoje zespoły rezydenckie, brakuje szczegółowych informacji o systemowym wsparciu dla niezależnych grup artystycznych czy indywidualnych twórców spoza struktur Domu Kultury. CDC mogłoby stać się miejscem dla ich wystaw, warsztatów czy spotkań, co wzbogaciłoby lokalną scenę kulturalną.

Podsumowanie Końcowe

Gmina Stare Babice posiada **solidne fundamenty i znaczące potencjały kulturalne**, oparte na nowoczesnej infrastrukturze, bogatym dziedzictwie historycznym i żywych tradycjach.

Aktywne zarządzanie Domem Kultury i skuteczne pozyskiwanie funduszy zewnętrznych świadczą o proaktywnym podejściu do rozwoju kultury.

Centrum Dojrzałego Człowieka w Borzęcinie Dużym jest kluczowym elementem, który wzmacnia te potencjały, szczególnie w zakresie aktywizacji seniorów i integracji międzypokoleniowej. Jego strategiczne położenie, nowoczesne wyposażenie i misja ukierunkowana na społeczność stwarzają ogromne możliwości dla rozwoju kultury. Kluczem do pełnego wykorzystania tych potencjałów będzie **strategiczne podejście do wypełniania zidentyfikowanych luk**, takich jak na przykład rozwój przestrzeni dla sztuk wizualnych, czy dalsze dostosowywanie oferty do dynamicznie zmieniającej się demografii.

Inwestycje w te obszary pozwolą Gminie Stare Babice nie tylko zaspokajać, ale i stymulować potrzeby kulturalne swoich mieszkańców, umacniając jej pozycję jako atrakcyjnego i innowacyjnego ośrodka kulturalnego w regionie.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2025

REKOMENDACJE DLA AUTORÓW INICJATYW

1. Pamiętaj, że Twoja Inicjatywa będzie realizowana w Centrum Dojrzałego Człowieka w Borzęcinie.
2. Spytaj w Domu Kultury, co już dzieje się w CDC, żeby nie powielać pomysłów.
3. Jeśli Twoja Inicjatywa może być związana z rękodziełem albo kulinariami – sprawdź, czy w Centrum Dojrzałego Człowieka da się zrealizować wszystko, o czym pomyślisz.
4. Pomyśl o działaniu włączającym. Możesz określić głównych odbiorców, ale nie zamykaj się na innych.
5. Dobrze, jeśli Twoja Inicjatywa będzie międzypokoleniowa, na przykład skierowana do rodzin.
6. Nie bój się korzystać z lokalnych zasobów i tradycji. Może zainspiruje Cię lokalna historia, może Puszcza, a może znasz kogoś wyjątkowego?
7. Jeśli masz ciekawe hobby, podziel się nim z innymi.
8. Twoja Inicjatywa powinna być zaproszeniem do twórczego spędzenia czasu.
9. Twoja Inicjatywa musi być dostępna i nieodpłatna.
10. Możesz zaplanować coś, czego jeszcze w Gminie Stare Babice nie było!

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2025

BORZĘCIN I OKOLICE W OBIEKTYWIE BADACZY

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

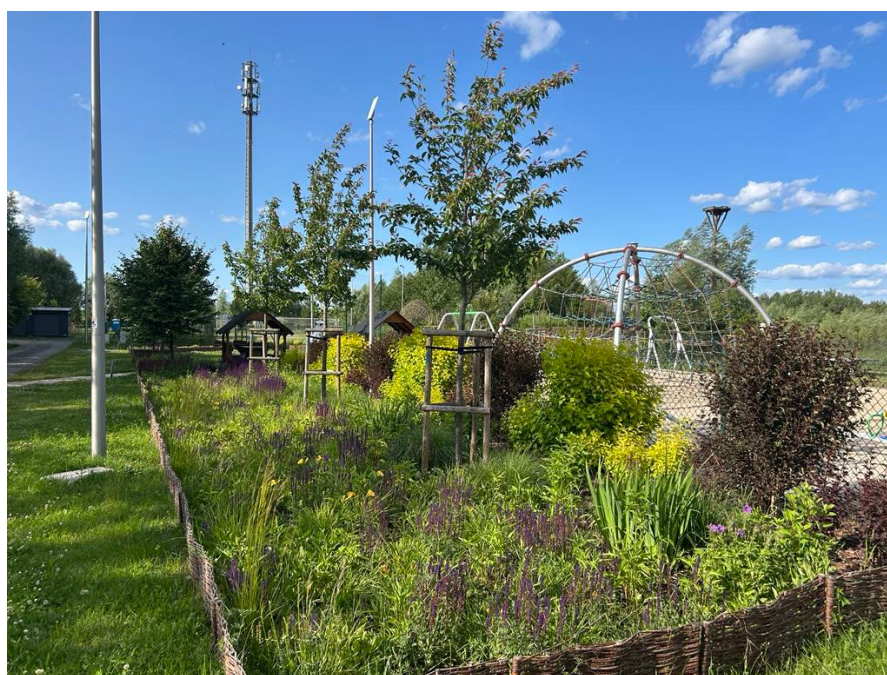

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2025

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

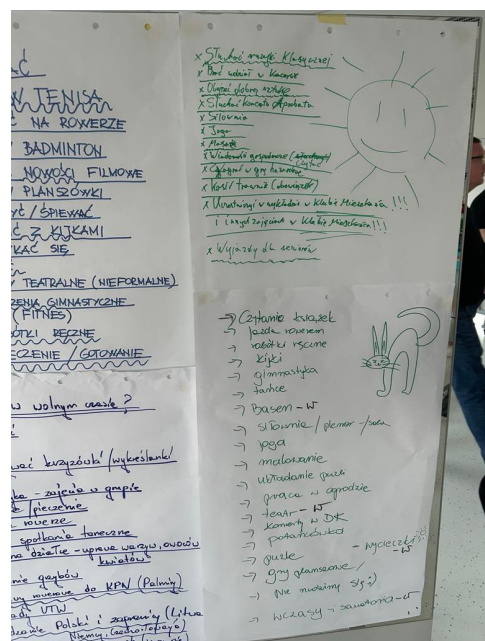
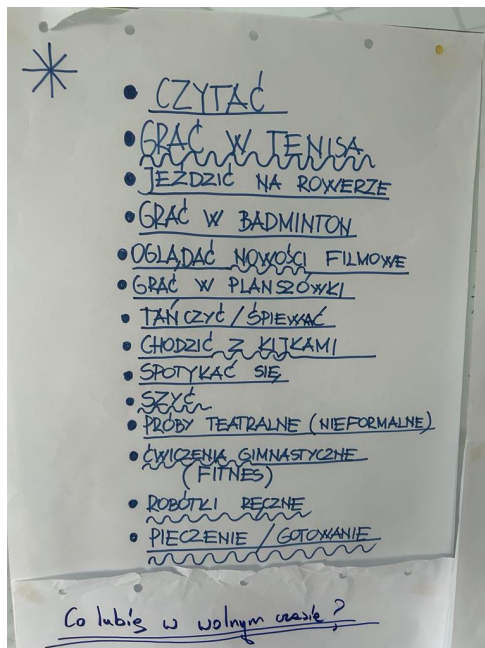
NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2025

MATERIAŁY Z WARSZTATÓW Z MIESZKAŃCAMI

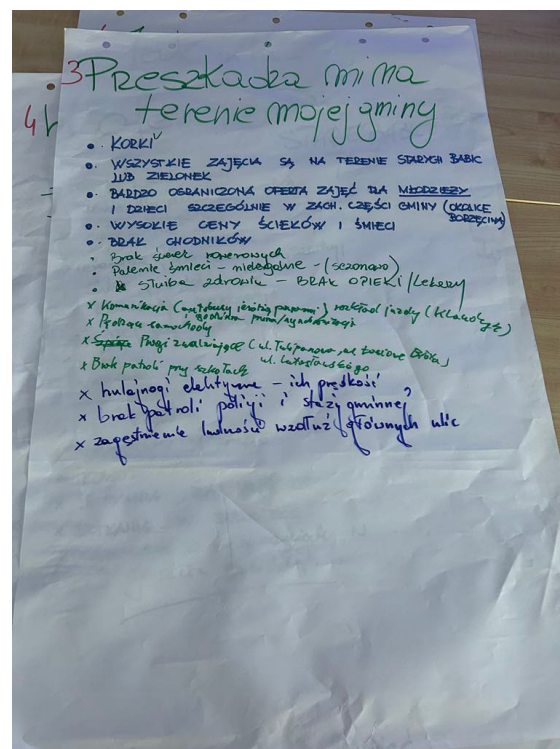
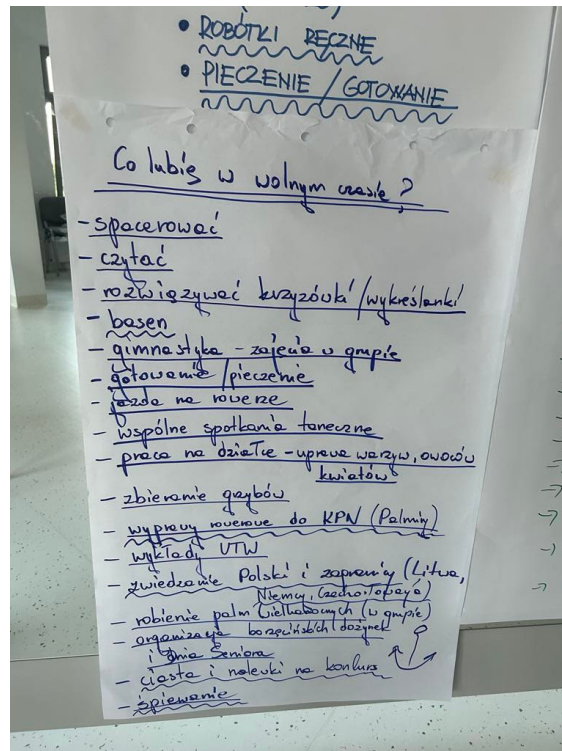
Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2025

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

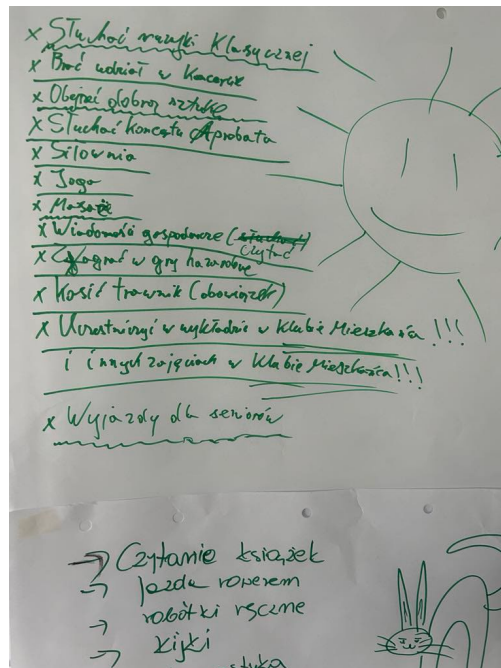
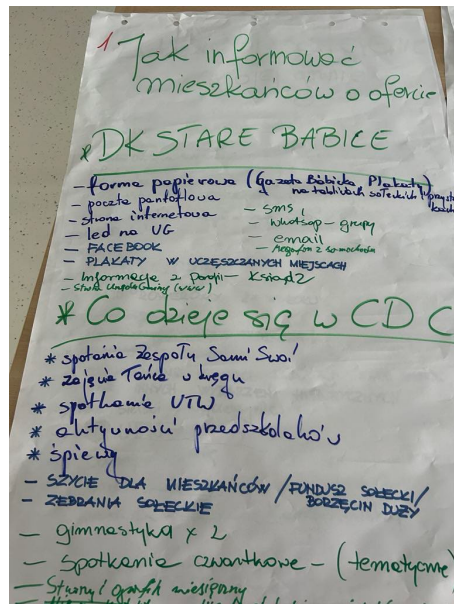

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2025

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

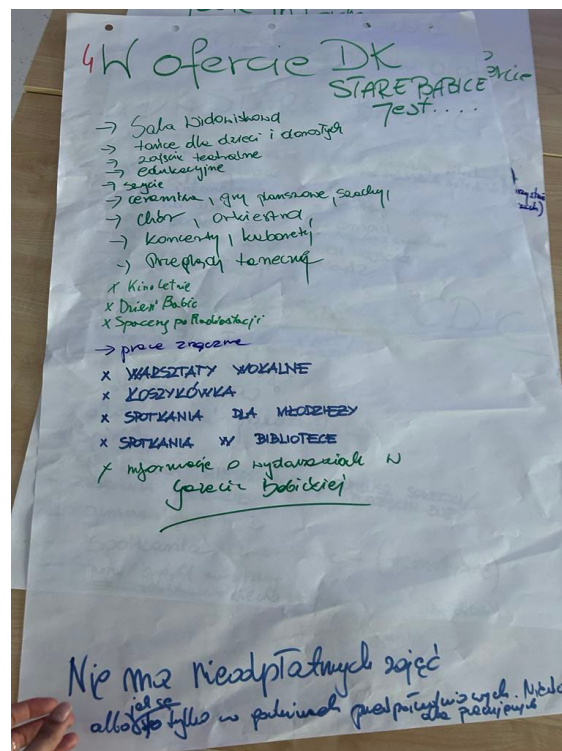
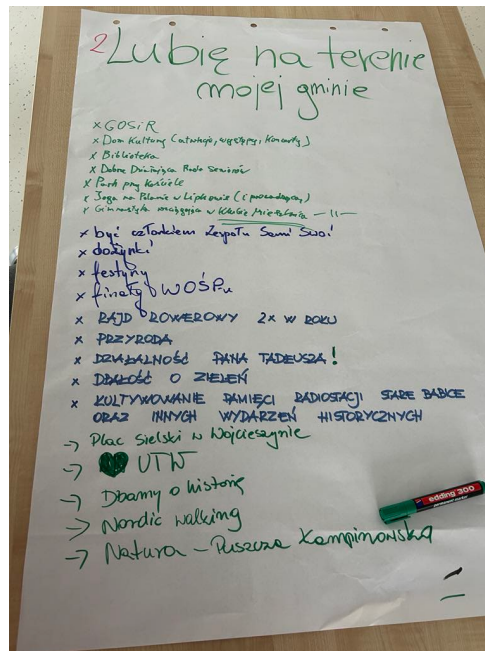

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2025

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu
Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2025